EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 10.10.2012
COM(2012) 582 final

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

En starkare europeisk industri för tillväxt och ekonomisk återhämtning

Uppdatering av meddelandet om industripolitiken

{SWD(2012) 297 final}
{SWD(2012) 298 final}
{SWD(2012) 299 final}

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I. Partnerskap för en starkare europeisk industri ... 3

II. Politisk och ekonomisk bakgrund: industrin spelar huvudrollen ... 4

III. Hörnstenarna i en stärkt industripolitik: investera i innovation, bättre marknadsvillkor, tillgång till kapital samt humankapital och kompetens ... 6

A. Underlätta investeringar i ny teknik och innovation ... 6

1. Prioriterade åtgärder ... 8

i) Marknader för avancerad tillverkningsteknik och ren produktion ... 8

ii) Marknader för viktig möjliggörande teknik ... 8

iii) Marknader för biobaserade produkter ... 9

iv) Hållbar industripolitik, hållbart byggande och hållbara råvaror ... 10

v) Rena fordon och fartyg ... 11

vi) Smarta elnät ... 13

2. Kompletterande åtgärder ... 13

B. Marknadstillträde ... 15

1. En bättre inre marknad för varor ... 15

2. Entreprenörskap för en mer dynamisk inre marknad ... 18

3. Den inre marknaden för teknik, enhetliga patent och immaterialrättsligt skydd ... 18

4. Världsmarknaden ... 20

C. Tillgång till finansiering och kapitalmarknader ... 22

1. Offentligt stöd för att underlätta industrins tillgång till kapital ... 23

2. Tillgång till kapitalmarknaderna ... 24

D. Humankapitalets avgörande betydelse ... 25

1. Dagens utmaningar: nya jobb ... 25

2. Investera i kompetens och utbildning för att möta omstruktureringar ... 26

3. Prognoser för jobb- och kompetensbehov, omstrukturering på företag ... 27

IV. Slutsatser: styrning och mål ... 27

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

En starkare europeisk industri för tillväxt och ekonomisk återhämtning

Uppdatering av meddelandet om industripolitiken

I. PARTNERSKAP FÖR EN STARKARE EUROPEISK INDUSTRI

I kärva ekonomiska tider behöver EU sin reala ekonomi mer än någonsin för att leda vägen tillbaka till ekonomiskt tillväxt och sysselsättning. Vår industri kan anta utmaningen: EU:s industri är världsledande inom många strategiska områden såsom bilindustri, flyg- och rymdindustri, kemi, verkstadsindustri och läkemedel. Industrin står fortfarande för fyra femtedelar av EU:s export, medan 80 % av de privata investeringarna i FoU sker inom tillverkningsindustrin[1].

Krisen har dock pressat EU:s industri hårt: produktionen är 10 % lägre än före krisen, och sedan krisen slog till har mer än tre miljoner industrijobb försvunnit. Konsumenternas och företagens tillförsikt är låga. Problem i bankväsendet gör det svårt att få tillgång till finansiering. Investeringar bromsas och fabriker hotas av nedläggning.

Detta händer i ett läge när innovationshastigheten och teknikens utveckling fört världen till början av ett industriellt genombrott. Flera nya tekniker konvergerar för att lägga grunderna för en ny industriell revolution som bygger på grön energi, rena transporter, nya produktionsmetoder, nya material och smarta kommunikationssystem. De kommer att omdana det globala industriella landskapet, och våra amerikanska och asiatiska konkurrenter investerar starkt på dessa områden. EU behöver nya industriinvesteringar i en tid när de bromsas av bristande tillförsikt, osäkra marknader, finansieringsproblem och kompetensbrist.

Europa måste vända industrins nedgång inför tjugohundratalet. Det är det enda sättet att åstadkomma hållbar tillväxt och bra jobb och lösa de samhällsutmaningar vi står inför. För att nå detta mål krävs ett övergripande förhållningssätt med inriktning på investeringar och innovation, där man samtidigt tar vara på alla möjligheter som finns tillgängliga på EU-nivå, såsom den inre marknaden, handelspolitiken, politiken för små och medelstora företag, konkurrenspolitiken, miljöpolitiken och forskningspolitiken, för att stärka de europeiska företagens konkurrenskraft.

I detta meddelande föreslås ett **partnerskap mellan EU, medlemsstaterna och industrin** för att dramatiskt öka investeringar i ny teknik och ge EU konkurrensfördelar i den nya industriella revolutionen. Efter ett omfattande offentligt samråd vill kommissionen styra investeringar och innovation till **sex prioriterade åtgärder**: avancerad tillverkningsteknik, viktig möjliggörande teknik, biobaserade produkter, hållbara industrier, hållbart byggande och hållbara råvaror, rena fordon samt smarta elnät.

[1] Industrin har också omfattande indirekta effekter på produktion och sysselsättning i andra sektorer. För 100 jobb som skapas i industrin skapas uppskattningsvis 60–200 nya jobb i resten av ekonomin, beroende på industribransch. Se det bifogade arbetsdokumentet.

Kommissionen skisserar här sina åtgärder på dessa områden med hjälp av särskilda partnerskapsgrupper. Dessutom redogörs för hur EU kan få fart på återindustrialiseringen av Europa genom att utnyttja alla tillgängliga instrument på ett integrerat sätt. Industrin förväntas dra sitt strå till stacken genom att göra de investeringar som krävs, medan medlemsstaterna och de regionala myndigheterna bör anpassa de prioriterade åtgärderna till sina behov[2]. Om näringslivet och myndigheterna tar sig an utmaningarna med förenade krafter borde det också bidra till att minska skillnaderna i konkurrenskraft mellan länder och regioner i EU.

För det andra ska åtgärderna i detta meddelande skapa ny dynamik på lovande områden, närmare bestämt **den inre marknaden** och **världsmarknaden**. Nya investeringar kan inte lockas fram om det råder tvivel om möjligheterna att saluföra ny teknik eller om det finns farhågor för olagligt utnyttjande av tekniskt kunnande. Det har redan gjorts avsevärda framsteg med att ta vara på den inre marknadens och världsmarknadens potential genom att förbättra företagens marknadstillträde. Kommissionen fokuserar därför på områden där det fortfarande finns avsevärda möjligheter till förbättringar: lägre kostnader, ökad tillförsikt, främjande av entreprenörskap och skydd av immateriella rättigheter.

För det tredje ger sig kommissionen i kast med två områden som drabbats särskilt hårt av krisen och de föränderliga industriella förhållandena. Investeringar i innovation förutsätter finansiering. Krisen och svårigheterna i banksektorn har drabbat **utlåningen till den reala ekonomin**, och här föreslås en rad åtgärder för att råda bot på det. Ny teknik kan inte heller utvecklas och saluföras om den europeiska arbetskraften saknar **rätt kompetens**. Kommissionen kompletterar därför sin strategi med en rad åtgärder för att rusta européerna för framtiden och underlätta omställningarna i industrin.

Med den förnyade industripolitiska strategin i detta meddelande vill kommissionen vända industrins nedgång i EU **från den nuvarande andelen av BNP i EU på omkring 16 %[3] till 20 % fram till 2020.** Detta bör ske genom avsevärda återhämtningar i fråga om investeringar (fasta bruttoinvesteringar och investeringar i utrustning), ökad varuhandel på den inre marknaden (till 25 % av BNP senast 2020) och en avsevärd ökning av antalet små och medelstora företag som exporterar till länder utanför EU.

II. POLITISK OCH EKONOMISK BAKGRUND: INDUSTRIN SPELAR HUVUDROLLEN

Det här meddelandet bygger på och uppdaterar meddelandet *En integrerad industripolitik för en globaliserad tid*[4], som kommissionen antog 2010 som ett led i strategin Europa 2020. Tonvikten låg på att stärka industrins konkurrenskraft för att skapa tillväxt och sysselsättning, och underlätta omställningen till en koldioxidsnål, resurseffektiv ekonomi. Det strategiska upplägget från 2010 förblir giltigt för att nå målen om hållbar utveckling på längre sikt och goda framsteg har gjorts för att förverkliga det[5]. Den **ekonomiska krisen har dock drabbat** flera medlemsstater hårt, ekonomin har sedan dess stagnerat i EU och utsikterna för

---

2 Se de landsspecifika rekommendationerna som åtföljer meddelandet *Insatser för stabilitet, tillväxt och arbetstillfällen*, COM(2012) 299, 30 maj 2012.

3 Tillverkning som andel av BNP till faktorskostnad, 2011*:* Eurostat (nama_nace_10_c)

4 KOM(2010) 614.

5 Se arbetsdokument från kommissionens avdelningar SWD(2012) 297 för närmare uppgifter om åtgärderna.

världsekonomin har försämrats, och därför **är denna halvtidsöversyn av industripolitiken särskilt viktig just nu**[6].

Årets tillväxtöversikt visar att tillväxtfrämjande åtgärder behövs för att stärka återhämtningen, hålla jämna steg med våra största konkurrenter och nå målen i Europa 2020. Europeiska rådet har vid en rad möten 2011 och 2012 manat till åtgärder på de områden som det här meddelandet handlar om, och åtgärderna tillkännagavs i kommissionsordföranden José Manuel Barrosos tal om unionens tillstånd den 12 september 2012. Denna förnyade industripolitik är ett svar på uppmaningarna, särskilt den tillväxt- och sysselsättningspakt som Europeiska rådet ingick i juni 2012.

Detta politiska intresse för industrin bygger på insikten att **en stark industribas är en förutsättning för ett välmående, ekonomiskt framgångsrikt EU**. Industrin kan bidra till en återhämtning av ekonomin och till hållbar tillväxt, skapa bra jobb och stärka vår konkurrenskraft på världsmarknaden. Industrin kan skapa den starka produktivitetsökning som krävs för att återgå till hållbar tillväxt: industrins produktivitet har ökat med omkring 35 % sedan den värsta perioden av den ekonomiska krisen 2009. Dessutom är det bara industrin som kan stärka energi- och resurseffektiviteten i ekonomin som helhet som svar på global resursbrist, och den kan hjälpa till att lösa andra samhällsutmaningar.

Nu är det oerhört viktigt med nya investeringar för att stimulera den ekonomiska återhämtningen och få ut innovationer och ny teknik på verkstadsgolven. Om EU inte håller jämna steg med omvärlden för att investera i spridning av sådan teknik kommer dess konkurrenskraft att äventyras. Utsikterna för investeringar är dock dystra[7]. Under åren 2008–2011 sjönk investeringarna med 2,5 procentenheter av BNP, och aktuella ekonomiska prognoser visar på en långsam återhämtning. För en nytändning för investeringarna krävs framtidstro inom industrin, efterfrågan på marknaden, finansiering och kompetensförsörjning, de fyra hörnstenarna i vår politik.

Tillförlitlig tillgång för rimliga priser till energi och råvaror blir allt viktigare, eftersom de är tunga utgiftsposter i många industribranscher. Den europeiska industrins energipriser ökade med 27 % i reala priser mellan 2005 och början av 2012, vilket är mer än i de flesta andra industriländer, särskilt USA. När det gäller el måste den europeiska industrin i regel betala högre priser än industrin i andra utvecklade ekonomier som USA, Kanada, Mexiko och Sydkorea, och prisskillnaden har ökat det senaste decenniet[8]. Hur energipriserna påverkar utvecklingen i EU bör tas i beaktande när energipolitiska åtgärder utformas. Ett verkligt genomförande av den inre energimarknaden, mer investeringar i energiinfrastruktur, ökad diversifiering i fråga om energikällor samt ökad energieffektivitet är de viktiga byggstenarna i detta avseende.

---

6 Parallellt med detta meddelande framläggs ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar om genomförandet av meddelandet från 2010 som även innehåller underlag till stöd för de politiska åtgärder som skisseras i det här meddelandet. Ytterligare underlag finns i 2012 års konkurrenskraftsrapport och rapporterna om medlemsstaternas konkurrenskraft enligt artikel 173 i EUF-fördraget. Det här meddelandet har även föregåtts av omfattande diskussioner med medlemsstaterna, de berörda parterna och allmänheten. Konferensen Uppdrag tillväxt om industriell innovation den 29 maj 2012 i Bryssel har också bidragit.

7 Se GD Ekonomi och finans prognoser för våren 2012: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/ee1upd_en.htm

8 Internationella energiorganet (IEA), *Energy Prices and Taxes*, andra kvartalet 2012.

Konkurrensen inom tillverkningsindustrin kommer framöver att bli allt mindre beroende av löneskillnader[9], **så vår industri har goda möjligheter att återställa Europas attraktionskraft** som en ort för produktion, förutsatt att Europa kan ta vara på den nya teknikens möjligheter och de fördelar som EU-marknadens storlek innebär.

III. HÖRNSTENARNA I EN STÄRKT INDUSTRIPOLITIK: INVESTERA I INNOVATION, BÄTTRE MARKNADSVILLKOR, TILLGÅNG TILL KAPITAL SAMT HUMANKAPITAL OCH KOMPETENS

Kommissionen föreslår en aktiv industripolitik som vilar på fyra hörnstenar:

1. EU måste skapa rätt övergripande förhållanden för att **stimulera nya investeringar**, påskynda spridningen av ny teknik och öka resurseffektiviteten. Detta gäller bl.a. tekniska föreskrifter och reglerna för den inre marknaden samt kompletterande åtgärder som infrastruktur, FoU och innovation. Som ett första steg nämns i detta meddelande **sex prioriterade områden** där insatser kan se omedelbart.

2. Den **inre marknaden** måste förbättras genast. Åtgärderna för det läggs fram här och i Inremarknadsakten II, och återspeglas i de landsspecifika rekommendationerna till medlemsstaterna under den europeiska planeringsterminen. De ska bidra till att öka handeln på den inre marknaden. Att öppna **internationella marknader** kommer också att bidra till återhämtningen. Världens snabbväxande ekonomier erbjuder nya exportmöjligheter för EU-företagen, särskilt de små och medelstora.

3. Investeringar och innovation kan inte ske utan **tillgång till tillräcklig finansiering**. Offentliga medel har redan uppbådats för att hålla uppe investeringar i innovation, särskilt av små och medelstora företag. Bara om man uppbådar privata medel kan man komma upp i den nivå och uthållighet på investeringarna som EU:s företag behöver. Det är därför också av avgörande betydelse att förbättra tillgången till kapitalmarknaderna för att öka vår konkurrenskraft.

4. Slutligen kräver en framgångsrik industripolitik kompletterande åtgärder för att öka investeringarna i **humankapital och kompetens**. Insatser för att skapa nya jobb och verktyg för att prognostisera kompetensbehov är nödvändiga för att rusta arbetskraften att hantera industrins omställningar.

Det här upplägget är inriktat på att förbättra de övergripande villkoren för EU-industrins tillväxtpotential. Hänsyn har tagits till behovet att stimulera konkurrensen för en effektiv resursallokering och en dynamisk ekonomi. Offentliga ingripanden bör inriktas på att skapa rätt villkor på marknaden och råda bot på marknadsmisslyckanden. Industrin måste själv utveckla sina konkurrensfördelar och starka sidor. Industripolitikens mål är att främja konkurrenskraft, men företagen har alltid själva huvudansvaret för att lyckas eller misslyckas på världsmarknaden.

A. Underlätta investeringar i ny teknik och innovation

Den överlägset största drivkraften för företagens innovation är FoU. Kommissionen prioriterar FoU-insatser, vilket framgår av flaggskeppsinitiativet Innovationsunionen[10]. Men

---

[9] Se Boston Consulting Group, *US manufacturing nears the tipping point*, mars 2012.

[10] Flaggskeppsinitiativet *Innovationsunionen*, KOM(2010) 546, 6.10.2010.

trots att den **europeiska forskningen hållit mycket hög kvalitet** och lett till mycket ny teknik som används i industrier i hela världen, har **vi inte alltid varit lika bra på att omsätta vårt vetenskapliga försprång i industriella produkter**. Litiumbatterier är ett bra exempel: europeiska företag innehar mer än 30 % av patenten, men sådana batterier tillverkas över huvud taget inte i EU.

Att tidigt investera i spridning av ny teknik kan ge oss ett teknikförsprång och göra att EU kan dra nytta av sin innovation i form av tillväxt och nya jobb. **Att agera tidigt** kan stärka produktiviteten, resurseffektiviteten och marknadsandelarna. Tyvärr visar samrådet med de berörda parterna att osäkerheten kring de nya marknadernas utveckling ofta motverkar företagens tillförsikt och hämmar investeringar. Därför är det avgörande att skingra osäkerheten kring de nya marknaderna genom att skapa **enkla, stabila och förutsägbara regler** på lång sikt på den inre marknaden i form av tekniska föreskrifter, standarder och lagstiftning på andra områden.

Efter omfattande samråd och bedömningar har inledningsvis sex prioriterade, snabbväxande områden valts ut. De prioriterade områdena kan både bidra till ekonomisk återhämtning på kort och medellång sikt och avsevärt påverka våra utsikter till tillväxt på längre sikt. De kommer att ge den industriinfrastruktur som behövs för vad som har kallats den **tredje industriella revolutionen**[11]. Uppbyggnad av den här infrastrukturen kan skapa tusentals nya företag och miljontals nya jobb och lägga grunderna för tjugohundratalets hållbara världsekonomi. De prioriterade åtgärderna omfattar de centrala komponenter som behövs för ett nytt industrisamhälle där ny energi-, informations- och produktionsteknik kommer att omdana industrier och marknader. Den tredje industriella revolutionen kommer att inverka särskilt starkt på de sex prioriterade områdena. Investeringar i ny teknik på dessa områden kommer därför att bidra till att nå målet i Europa 2020 om en hållbar ekonomi med hög sysselsättning.

De prioriterade områdena hänger nära samman med insatsområdena för sammanhållningspolitiken 2014–2020[12]. De är alla marknader där ny teknik är färdig eller nästan färdig att tas i bruk för nya produkter eller ökad produktivitet. Den nya tekniken kommer att revolutionera konstruktion (t.ex. intelligenta material) och tillverkning (t.ex. 3D-skrivare) och tillhandahålla omvälvande nya förutsättningar för traditionella marknader såsom smarta elnät, rena fordon och biobaserade plaster. Medlemsstaterna måste därför ta hänsyn till dem i sin industripolitik och i sina strategier för social sammanhållning och regional ekonomisk utveckling.

Naturligtvis innebär inte satsningen på de här områdena att vi försummar andra pågående sektorssatsningar inom flaggskeppsinitiativet från 2010. Exempelvis ska översynen av strategin LeaderSHIP 2015 bidra till en mer konkurrenskraftig varvsindustri i EU som i sin tur bidrar till hållbar sjöfart, infrastruktur och framsteg inom energialstring till sjöss. Ett rundabordssamtal på hög nivå om den europeiska stålindustrins framtid ska kartlägga de faktorer som påverkar branschens konkurrenskraft och lägga fram konkreta rekommendationer för att bevara den. Detta aktiva industripolitiska upplägg kommer att utvidgas till andra viktiga områden såsom kreativa branscher, rymdteknik, teknik för bättre vård av en åldrande befolkning, medicintekniska anordningar och turism.

---

[11] Se Rifkin J, *The Third Industrial Revolution: How Lateral Power Is Transforming Energy, the Economy, and the World*, Palgrave McMillan, New York 2011.

[12] *Sammanhållningspolitiken 2014–2020: Investering för tillväxt och sysselsättning*, KOM(2011) 614, 6 oktober 2011.

1. Prioriterade åtgärder

i) Marknader för avancerad tillverkningsteknik och ren produktion

Avancerad tillverkningsteknik som möjliggör ren produktion är en viktig del av den nya industriella revolutionen. Exempelvis möjliggör 3D-skrivare produktion i mycket mindre serier än vad som nu är ekonomiskt genomförbart, så att billig kundanpassad produktion blir möjlig för nya nischprodukter, vilket skapar nya möjligheter för innovativa småföretag. Morgondagens fabriker kommer att använda mycket energisnåla och resurseffektiva processer, använda förnybara och återvunna material och i högre grad tillämpa hållbara affärsmodeller som industriell symbios för att ta vara på material, spillvärme och överbliven energi. Denna teknik innebär stora affärsmöjligheter med en **världsmarknad som förväntas fördubblas till över 750 miljarder euro fram till 2020**. Den europeiska industrin är redan världsledande på området med en andel av världsmarknaden på över 35 %[13] och en patentandel på mer än 50 %[14].

En politisk samordning mellan EU:s, medlemsstaternas och de berörda parternas insatser kan stärkas genom en särskild arbetsgrupp för avancerad tillverkningsteknik för ren produktion. Det skulle kunna tillhandahålla ledarskap och samordning, och sprida de offentlig-privata partnerskapens resultat och föra ut dem på marknaden. Det kan också främja innovationsåtgärder på efterfrågesidan[15] t.ex. genom reglering och standardisering i god tid på den inre marknaden eller genom nyskapande offentlig upphandling.

Dyra och riskabla investeringar i preliminära demonstrationsprojekt och pilottillverkning förutsätter offentlig-privata partnerskap med industrin på EU-nivå så att produkterna kan komma ut på marknaden inom rimlig tid. Här är det tänkt att partnerskapen i programmet Horisont 2020 inom bl.a. robotik och hållbara processindustrier ska spela en viktig roll, tillsammans med andra partnerskap och demonstrationsprojekt för viktig möjliggörande teknik. Finansieringsprogrammet NER300 för nyskapande koldioxidsnåla energidemonstrationsprojekt och stödsystemet SILC (*Sustainable Industry Low Carbon*) för innovation inom motverkande av växthusgaser har också stor betydelse.

Kommissionen kommer att leda en arbetsgrupp för avancerad tillverkningsteknik för ren produktion under 2013 för att främja utvecklingen och se till att tekniken används inom den europeiska industrin. Efter samråd med industrin kommer kommissionen att bedöma vilket genomslag ett offentlig-privat partnerskap inom hållbara processindustrier skulle få.

Medlemsstaterna uppmanas att främja kommersiell användning och ibruktagande av avancerad tillverkningsteknik och utveckla ett gränsöverskridande samarbete under hänsynstagande till sina nationella specialiseringar och behov.

ii) Marknader för viktig möjliggörande teknik

Världsmarknaden för viktig möjliggörande teknik, dvs. mikro- och nanoelektronik, avancerade material, industriell bioteknik, fotonik, nanoteknik och avancerade

---

13 Roland Berger, *GreenTech Made in Germany: update 2012*, http://www.rolandberger.com/media/pdf/Roland_Berger_Umbau_Energiesystem_20120208.pdf

14 Europeiska konkurrenskraftsrapporten 2010, SEK(2010) 1272.

15 Se *Trends and challenges in demand-side innovation policies in Europe*, http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=5532&lang=en&tpa_id=135

tillverkningssystem, **förutspås öka med över 50 % från nuvarande 646 miljarder euro till över 1 biljon euro fram till 2015**, vilket motsvarar omkring 8 % av BNP i EU. Europa är världsledande inom FoU på det här området med en global patentandel på över 30 %. Historien lär oss dock att EU ofta varit långsammare än våra handelspartner på att omsätta forskning i kommersiella varor och tjänster.

I ett meddelande[16] från juni 2012 anges EU:s strategi för att påskynda utvecklingen och det industriella ibruktagandet av produkter som bygger på möjliggörande teknik. Strategin står på fyra ben. För det första bör EU:s politiska instrument anpassas och effektiviseras. För det andra bör EU:s och medlemsstaternas satsningar samordnas bättre för att nå synergi och komplementaritet. För det tredje bör lämpliga, särskilda styrstrukturer inrättas i och utanför kommissionen för att genomföra politiken på området. För det fjärde bör befintliga handelspolitiska instrument tas i anspråk för att garantera en lojal konkurrens och lika spelregler på världsmarknaden. Man ska också satsa på att utveckla den inre marknaden för innovativa produkter för att främja vetenskap och teknik och uppmuntra nyföretagande inom möjliggörande teknik[17]. Man bör undersöka hur man kan bevara och utveckla en stark europeisk grund för möjliggörande teknik, t.ex. för komponenter som används i tele- och IT-industrin.

Kommissionen kommer att genomföra den europeiska strategin för viktig möjliggörande teknik genom att se till att EU:s och medlemsstaternas teknikpolitiska satsningar samordnas bättre, att viktiga demonstrationsprojekt, pilottillverkningsprojekt och övergripande projekt finansieras och att den inre marknaden för sådana produkter blir färdig i tid. Industriellt ibruktagande av möjliggörande teknik ska bli en central del av de berörda europeiska innovationspartnerskapen.

Medlemsstaterna och regionerna uppmanas att ta vara på forsknings- och innovationsstrategier för smart specialisering, stödja utveckling i form av bl.a. pilottillverkning och demonstrationsprojekt samt främja samarbete längs förädlingskedjan.

iii) Marknader för biobaserade produkter

Biobaserade industrier använder förnybara resurser eller tillämpar biobaserade processer i sin tillverkning. Biobaserade produkter erbjuder flera fördelar för konkurrenskraften och miljön. Jämfört med processer där fossila bränslen används förbrukar de flesta biobaserade produktionsprocesser mindre energi, avger mindre koldioxid och flyktiga organiska föreningar och leder till mindre giftigt avfall. De kan både minska produktionskostnaderna och gynna miljön. Tillväxten räknat i volym inom biobaserade kemiska produkter i EU fram till 2020, bl.a. bioplaster, biosmörjmedel, biolösningsmedel, biobaserade ytaktiva ämnen och kemiska insatsvaror, skattas till 5,3 % per år, vilket skulle leda till en **marknad på över 40 miljarder euro** och över 90 000 nya jobb bara i den biokemiska industrin[18].

För att bygga upp en inre marknad för biobaserade produkter krävs nya standarder och uppdaterad lagstiftning[19]. Europeiska standardiseringsorganet, CEN, arbetar redan med

16 *En europeisk strategi för viktig möjliggörande teknik: mot tillväxt och jobb*, COM(2012) 341.
17 Möjliggörande teknik prioriteras också för de lån som blivit möjliga sedan EIB fått kapitaltillskott.
18 Rapport från Europe Innova, *Assessment of the Bio-based Products Market Potential for Innovation*, 2010.
19 *Innovation för hållbar tillväxt: En bioekonomi för Europa*, COM(2012) 60, 13 februari 2012.

standardiseringsmandat för biobränslen och biobaserade produkter i allmänhet samt med särskilda mandat för biopolymerer, smörjmedel, lösningsmedel och ytaktiva ämnen[20].

Ett organiserat offentlig-privat partnerskap med utgångspunkt i det gemensamma teknikinitiativet för biobaserade industrier för tillväxt kan uppbåda privata investeringar, underlätta en effektiv och långsiktig uppskalning av biomassaleveranserna, stödja storskaliga demonstrationsprojekt för bioraffinaderier, främja grön offentlig upphandling och ta fram nya biobaserade produkter och material. Innovativa processer och innovativ teknik kan underlägga tillvaratagandet av skörderester och marin biomassa som för närvarande går till spillo.

Kommissionen kommer att genomföra den bioekonomiska strategin och främja marknader för biobaserade produkter, påskynda utarbetandet av standarder och erkännandet av dem internationellt, främja märkning och grön offentlig upphandling och samarbeta med näringslivet för att ta fram utförliga förslag på ett offentlig-privat partnerskap för bioekonomin (2013–2014 och framåt).

iv) Hållbar industripolitik, hållbart byggande och hållbara råvaror

Minskade kostnader, ökad energi- och resurseffektivitet och mindre avfallsmängder främjar ökad konkurrenskraft i byggsektorn. Energin som används i bostäder, lokaler och offentliga byggnader står för 40 % av EU:s slutförbrukning av energi och bidrar till koldioxidutsläpp och luftföroreningar. Nya investeringar i energisnåla bostäder, offentliga byggnader och infrastrukturer har stor tillväxtpotential och förväntas uppgå till omkring **25–35 miljarder euro om året fram till 2020**[21]. Det har också föreslagits att en avsevärd andel av medlen från struktur- och sammanhållningsfonderna ska stödja övergången till den koldioxidsnåla ekonomin.

Nya europeiska standarder behövs för hållbara byggprodukter, byggprocesser och byggentreprenader för att bevara den inre marknaden enhetlig för både varor och tjänster. Den europeiska byggindustrins internationella konkurrenskraft kan stärkas bl.a. genom internationell spridning av byggstandarderna Eurocodes. Det offentlig-privata partnerskapen Energieffektiva byggnader torde påskynda övergången från forskning till marknad.

I ekodesigndirektivet[22] anges krav på ett antal energirelaterade produkter såsom motorer, pumpar, fläktar och kylutrustning. Åtgärder för andra hushållsapparater och annan industriutrustning är på gång. Även om den resurs som man främst inriktat sig på hittills har varit energi föreskrivs i direktivet förbättringar av alla miljöaspekter, även materialeffektivitet. Det kommer att gradvis tillämpas på allt fler industriprodukter som har stor miljöpåverkan.

Det behövs också insatser för att vidareutveckla EU-marknaderna för återvinning av avfall och gå mot en ekonomi med slutna kretslopp. Nya europeiska standarder för kvalitetssortering av återvunna material (bl.a. metall, trä och textilier) skulle bidra till en mer utvecklad marknad. Det krävs fler demonstrationsprojekt för återvinnings-, nedmonterings- och sorteringsteknik inom särskilda tillämpningar, t.ex. pilotprojektet Recap för bättre återvinning av blandad plast. Innovativ teknik för avfalls- och resurshantering kan också främjas genom utbyte av god praxis. Medel från sammanhållnings- och strukturfonderna och andra offentliga

[20] http://www.cen.eu/cen/Sectors/Sectors/Biobased/Pages/default.aspx
[21] Konsekvensbedömning av energieffektivitetsdirektivet, SEK(2011) 779, 22 juni 2011.
[22] http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/ecodesign/index_en.htm

medel, incitamentssystem och prissignaler kan användas mer för att främja återvinning, upprustning och återanvändning som alternativ till avfallsförbränning.

Andra råvaror än energi och jordbruksråvaror har stor betydelse för EU-industrins konkurrenskraft. Med hjälp av innovation kan pressen på leveranserna minskas, t.ex. genom förfinade utvinnings- och bearbetningsmetoder (t.ex. gruvdrift på havsbottnen), konstruktion av produkter till underlättande av högkvalitativ återvinning och genom s.k. stadsgruvor. EU måste förbättra samarbetet och informationsutbytet mellan medlemsstaterna om råvaror så att man kommer upp i den kritiska massa som behövs för att utveckla slutna kretslopp för material. I det europeiska innovationspartnerskapet om råvaror[23] samlas alla berörda parter för att snabbare få ut tekniska och andra lösningar på marknaden. Kommissionen kommer senare att omsätta denna strategiska plan i ett operativt program.

Nya europeiska standarder för hållbarhetskriterier för byggprodukter och byggprocesser kommer att tas fram och den internationella spridningen av Eurocodes kommer att uppmuntras som en del av genomförandet av handlingsplanen för hållbar konkurrenskraft i byggsektorn i samarbete med det strategiska trepartsforumet[24] (2013–2014).

För att påskynda övergången från forskning till marknad kommer konkreta åtgärder att läggas fram i det offentlig-privata partnerskapet om energieffektiva byggnader och i ett meddelande om hållbara byggnader (2013).

Kommissionen kommer att genomföra särskilda ekodesignföreskrifter om industriprodukter, särskilt sådana som har stor miljöpåverkan under sin livscykel, stödja snabbare och billigare måluppfyllelse inom ekodesign genom frivilliga branschöverenskommelser, se över energimärkningsdirektivet och vissa aspekter av ekodesigndirektivet för att göra dem så effektiva som möjligt, samt stödja ekodesignrådgivning genom nätverket Enterprise Europe för att bli mer lyhörd för de små och medelstora företagens behov (2012 och framåt).

Kommissionen kommer att vidareutveckla stabila återvinningsmarknader och öka insamlingsandelen genom en översyn av vissa aspekter av EU:s avfallspolitik (2014) och genom bedömningar av befintliga system för utökat producentansvar för att kartlägga de kostnadseffektivaste systemen och ta fram bästa praxis och vägledning (2013/2014).

Efter starten av det europeiska innovationspartnerskapet om råvaror i november 2012 kommer kommissionen att ta fram ett operativt program för råvaror på grundval av den strategiska planen (meddelande, september 2013).

Medlemsstaterna uppmanas att med beaktande av sina nationella särdrag ta fram strategier för att främja återvinning och utveckla energisnåla byggnader.

v) Rena fordon och fartyg

Fordon som använder alternativa kraftkällor eller bränslen är ett viktigt steg i utvecklingen mot hållbara transporter. Laddbara elfordon och hybridfordon förväntas **2020 ha en marknadsandel på omkring 7 %**. Fordon med förbränningsmotorer blir också allt mer elektrifierade. Investeringar i rena transporter kan inte bara leda till mer tillväxt och fler jobb utan också ge bättre luft och minskad inverkan på människors hälsa.

---

23 *Att trygga råvaruförsörjningen för Europas framtida välstånd. Förslag till ett europeiskt innovationspartnerskap om råvaror*, COM(2012) 82.

24 Tillkännagavs i meddelandet *Strategi för hållbar konkurrenskraft inom byggsektorn*, COM(2012) 433.

Det krävs bred samordning för att utveckla marknaderna för rena fordon och fartyg. Närmare bestämt förutsätter elmotorernas spridning genomgripande omställningar inom industriella värdekedjor, affärsmodeller, kompetensförsörjning och konsumenternas inställning, och inte bara utbyggnad av laddstolpar. Den pågående standardiseringen av driftskompatibilitet och anslutningar behöver bli färdig så snart som möjligt, och följas upp med mer standarder för fordon och infrastruktur. Säkerhetskrav från Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europa (FN/ECE) för alla komponenter och system, bl.a. batterier, och EU:s miljöföreskrifter måste anpassas. Internationella överenskommelser om standarder och föreskrifter, särskilt inom FN/ECE, kommer att hjälpa oss att spara kostnader och få marknaderna att växa snabbare. Samarbete med våra viktigaste handelspartner kring standarder, forskning och föreskrifter kommer också att bidra till teknikens spridning, t.ex. EU:s och USA:s gemensamma arbetsplan för e-rörlighet som Transatlantiska ekonomiska rådet antagit.

Lagförslag om smarta elnät, transeuropeiska transportnät[25] och infrastruktur för alternativa bränslen torde underlätta uppbyggnaden av laddnings- och tankningsinfrastruktur, särskilt i städerna. Regionala och lokala myndigheter bör också verka för att uppmuntra spridningen på marknaden, t.ex. genom utveckling av infrastruktur, offentlig upphandling och icke-ekonomiska incitament såsom företräde till stadskärnor. Efter projektet Green E-Motion bör FoU-projekt och demonstrationsprojekt utvecklas inom Horisont 2020 med medel från sammanhållnings- och strukturfonderna och medlemsstaterna och lån från Europeiska investeringsbanken (EIB).

Som uppföljning på slutrapporten från CARS21-gruppen kommer kommissionen att samordna alla insatser till stöd för marknadsintroduktionen av rena fordon, bl.a. spridning av laddbara elfordon och hybridfordon genom att se till att föreskrifter och standarder finns tillgängliga i god tid, underlätta uppbyggnaden av laddinfrastruktur och eventuellt tillhandahålla groddkapital för viktiga FoU- och demonstrationsprojekt (CARS 2020-meddelandet, slutet av 2012).

Som sades i vitboken om transporter från 2011[26] kommer kommissionen att lägga fram en strategi för alternativa bränslen, där bl.a. lämplig infrastruktur för laddning och tankning ska tas upp.

Med utgångspunkt i pågående samråd med näringslivet kommer kommissionen att bedöma detaljerade förslag till uppföljning av det offentlig-privata partnerskapet om vätgas och bränsleceller och det om gröna bilar.

Medlemsstaterna uppmanas att med beaktande av sina nationella särdrag och behov stödja demonstrationsprojekt och utveckla lämplig infrastruktur för rena fordon och fartyg enligt sina behov och enligt rekommendationerna från den europeiska planeringsterminen.

Medlemsstaterna och regionerna uppmanas att ta vara på forsknings- och innovationsstrategier för smart specialisering, stödja utveckling i form av bl.a. pilottillverkning och demonstrationsprojekt samt främja samarbete längs förädlingskedjan.

[25] Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet, KOM(2011) 650/3.

[26] *Färdplan för ett gemensamt europeiskt transportområde – ett konkurrenskraftigt och resurseffektivt transportsystem*, KOM(2011) 144.

vi) Smarta elnät

Lämplig infrastruktur (bl.a. smarta elnät och teknik för lagring och balansering) behövs för att integrera förnybar energi i elnätet, bidra till energieffektivitet och tillgodose ny efterfrågan, bl.a. för elfordon. Det tredje energiliberaliseringspaketet innehöll krav på installation av smarta elmätare i minst 80 % av hushållen senast 2020, som ett första steg mot utbyggnaden av smarta elnät i EU, medan meddelandet om smarta nät[27] lägger den politiska grunden för utbyggnaden. Totalt behöver **EU fram till 2020 investera uppskattningsvis 60 miljarder euro i elnäten**, och omkring 480 miljarder euro fram till 2035.

Industrin måste få rätt övergripande villkor för att kunna ta fram den teknik och produktionskapacitet som krävs för de här investeringarna[28]. Samtidigt måste EU ta fram standarder för driftskompatibilitet mellan smarta elnät i olika länder och gemensamma minimikrav på elmätare och avancerad elmätningsinfrastruktur. Kommissionen utfärdade redan 2011 mandatet M/490 till de europeiska standardiseringsorganen om att ta fram en första uppsättning standarder för smarta elnät senast i slutet av 2012. Ett regelbundet informationsutbyte äger rum med internationella aktörer, såsom det amerikanska *National Institute for Standards and Technology*, för att ta fram kompatibla standarder där så är möjligt. En allmän ram för ett mer utbrett införande av smarta apparater behöver tas fram, även för effektivare användning av lågspänningsapparater. Några viktiga indikatorer bör tas fram för offentlig upphandling på grundval av en kostnads-nyttoanalys, så att fördelarna blir synliga. Potentialen för integrerade, effektiva och flexibla förbränningsapparater bör nås genom att man i god tid fastställer lämpliga utsläppskrav. Slutligen behöver man ta fram lämpliga FoU- och demonstrationsprojekt inom de europeiska industriinitiativen för elnät, SET-planen och det europeiska innovationspartnerskapet om smarta städer och samhällen[29].

På grundval av rapporten från arbetsgruppen för smarta nät kommer kommissionen att sätta upp mål för utbyggnaden av beståndsdelarna i smarta nät, se över och vidga standardiseringsmandaten, ta fram vägledning om viktiga indikatorer samt kartlägga viktiga projekt av gemensamt intresse[30] för den transeuropeiska energiinfrastrukturen (slutet av 2012).

2. Kompletterande åtgärder

De organ som nämns ovan, eller nya specialiserade arbetsgrupper om det behövs, behöver samordna sina insatser med industrin och medlemsstaterna för att omsätta politiken i praktiken. Grupperna har olika struktur och varaktighet, beroende på behoven på de olika områdena. De förenar dock alla de berörda parterna och myndigheterna, som kan utforma de åtgärder som behövs för att påskynda investeringar och spridningen av ny teknik[31].

- För det första behövs **förenklade, förutsägbara och stabila regler på den inre marknaden** för nya varor och tjänster, vilket inbegriper standarder och certifiering, och de bör antas och tillkännages så snart som möjligt. Lagstiftarna i EU och standardiseringsorganen behöver ta fram föreskrifter och standarder för ny teknik i god tid innan den introduceras på marknaden. CEN:s standardiseringsmandat för elfordon och

27 KOM(2011) 202, 12.4.2011.

28 Se meddelandet *Smarta nät: från innovation till utbyggnad*, KOM(2011) 202.

29 Investeringar i infrastruktur prioriteras också för de lån som blivit möjliga sedan EIB fått kapitaltillskott.

30 *Förslag till förordning om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer*, KOM(2011) 658.

31 De kommer att inrättas enligt reglerna för expertgrupper och andra organ som kommissionen inrättar (K(2010) 7649 och SEK(2010) 1360).

biobaserade produkter är goda exempel på det. Arbetsgrupperna kommer att rekommendera förenklingar av regler och administration på sina respektive områden, särskilt för att hjälpa små och medelstora företag. Medlemsstaterna har inom den europeiska planeringsterminen också rekommenderats att förenkla sina regler.

- **Infrastrukturen måste utvecklas på ett samordnat sätt och ske samtidigt med ökningar i produktionskapaciteten**. Exempelvis är investeringar i viktig energiinfrastruktur som smarta elnät och energilagring en förutsättning för vidare spridning av förnybar energi, informations- och kommunikationsteknik samt elfordon och hybridfordon. Lämplig, effektiv transportinfrastruktur, kompatibla logistikkedjor och bredband med hög kapacitet är förutsättningar för industrins utveckling. På samma sätt måste ny industriell tillverkningskapacitet utvecklas i rätt tid med investeringar i energisnål, resurseffektiv utrustning.

- Det är mycket viktigt att satsningar på **FoU och innovation samordnas i EU** så att tekniken kan tas i bruk och användas kommersiellt i god tid. Särskilt gäller att preliminära demonstrationsprojekt och pilottillverkningslinjer måste föregå ibruktagandet av teknik i industriell skala. Offentlig-privata partnerskap kan ge finansiering till sådana projekt inom ramen för strukturfonderna, Horisont 2020 och andra EU-program. Man kan också utnyttja riskkapital från offentliga källor och ännu hellre från privata källor.

- Kommissionen kommer dessutom att vidta kompletterande åtgärder för att se till att **kompetensen finns** för att utveckla de här marknaderna och stimulera efterfrågan på innovationerna.

Nya arbetsmetoder kommer att hjälpa företagen att anställa en åldrande arbetskraft och locka kompetent personal till tillverkningsindustrin. Nyskapande teknik ändrar den kombination av jobb och färdigheter som krävs. Kommissionen kommer att främja **omställningen till arbetsplatser** som stimulerar nya former av aktiva arbeten och uppmuntrar till inlärning av nya färdigheter såsom e-färdigheter.

En **större användning av design och andra icke-tekniska innovationer** är en annan viktig drivkraft i utvecklingen av produkter med högt förädlingsvärde, vilket ökar produktiviteten och resurseffektiviteten. För att stärka designens roll för innovationen har branschpanelen för europeisk formgivning tagit fram förslag om bl.a. bättre tillgång till design för företagen, främjande av designledd innovation för tillverkning, främjande av designkompetens, ökad profil för design i EU:s forsknings- och innovationssystem, större användning av design i den offentliga sektorn samt differentiering av europeisk design på världsmarknaden.

Innovationspolitiken kan stärka sin inverkan på den ekonomiska tillväxten genom att sömlöst kombinera introduktion av ny teknik och nya arbetsmetoder med efterfrågeinriktade åtgärder som standardisering, främjande av innovationer i globala leveranskedjor eller incitament i lagstiftningen. Europa har erfarenhet av insatser på efterfrågesidan, t.ex. det framgångsrika initiativet för pionjärmarknader som tog fram färdplaner och politiska instrument för enskilda marknader. Nu senast har fem europeiska innovationspartnerskap tillkännagetts, som ska samordna insatser på efterfrågesidan med FoU-insatser.

Som Europeiska rådet efterlyste vid sitt möte i mars 2012 är det viktigt att **främja efterfrågeledd innovation** och skapa bästa möjliga förutsättningar för entreprenörer att föra ut sina idéer på marknaden. Med början i slutet av 2012 kommer kommissionen att genomföra en övergripande handlingsplan i tre faser för att öka efterfrågan på innovativa

europeiska varor och tjänster. I den första fasen ska man kartlägga marknader, verktygslådor och efterfrågestyrda modeller. I den andra fasen kommer kommissionen och de berörda parterna att ta fram strategiska färdplaner för efterfrågeinsatser inom mer övergripande initiativ. I den sista fasen genomförs åtgärderna i den strategiska färdplanen från den andra fasen. Samtidigt ska det finnas ett övervakningssystem som ska mäta efterfrågeinsatsernas genomslag och genomförandet av den strategiska färdplanen.

Kommissionen kommer att ta fram och genomföra en övergripande åtgärdsplan för att stärka efterfrågan på innovativa europeiska varor och tjänster (2012 och framåt).

Kommissionen kommer att inrätta ett lärnätverk för arbetsplatsinnovation i Europa för att främja arbetskraftsproduktivitet och högkvalitativa jobb (2013) och kommer att genomföra en handlingplan för spridning av design inom innovationspolitiken (2012).

Kommissionen kommer 2013 att inleda en oberoende översyn av huruvida det europeiska standardiseringssystemet kan anpassas till den föränderliga omvärlden och bidra till EU:s strategiska inre och yttre mål.

B. Marknadstillträde

1. En bättre inre marknad för varor

Den inre marknaden för varor står för 75 % av handeln inom EU och har en gigantisk outnyttjad potential att öka konkurrenskraften och tillväxten i EU. Den har också avgörande betydelse för att uppnå en social marknadsekonomi med hög konkurrenskraft. Särskilt har globalisering, specialisering och innovation en genomgripande inverkan på tillverkningsprocessen, och rågången mellan ”vara” och ”tjänst” blir allt otydligare. Den här utvecklingen kan dock leda till nya barriärer och hinder. Reglerna och rutinerna för den inre marknaden måste därför hålla jämna steg med utvecklingen. Tjugo år efter 1992 års strategi är fortfarande en rad produkter inte harmoniserade, och klausulerna om ömsesidigt erkännande i medlemsstaternas lagstiftning tillämpas inte alltid korrekt. Nästa år ska kommissionen genomföra en kritisk utvärdering av reglerna för industriprodukter, vilket inbegriper en undersökning och ett omfattande samråd, och ska också ta fram en färdplan för reform av den inre marknaden för industriprodukter.

Mer måste göras för fullständig integrering av marknaden på vissa områden, t.ex. **säkerhet och försvar**. Trots att försvarspaketet genomförts är försvarsindustrin fortfarande starkt nationellt uppdelad och kan alltså inte ta vara på de skalfördelar som krävs för att öka konkurrenskraften och lönsamheten. Fler forsknings- och innovationsinitiativ på EU-nivå förbereds inom civil säkerhet, och en försvarspolitisk arbetsgrupp bidrar till att ta fram en heltäckande strategi för en världsledande försvarsindustri som är konkurrensduglig i och utanför Europa. Dessutom har varor och tjänster som bygger på satellitdata stor potential för ekonomiskt tillväxt, och utvecklingen på den marknaden bör uppmuntras långsiktigt.

Kommissionen utvecklade 2010, som ett led i sin strategi för smart lagstiftning[32], s.k. **hälsokontroller** för att bedöma lagstiftningen på ett visst område. Kontrollerna går ut på att hitta överdrivet betungande administration, överlappningar, luckor och inkonsekvenser och bedöma lagstiftningens totala inverkan. Kontrollernas resultat blir underlag för beslut av lagstiftningens framtid. Kontroller pågår just nu på vissa områden, bl.a. information till och samråd med arbetstagare, typgodkännande av motorfordon samt EU:s miljöpolitik för

[32] *Smart lagstiftning i Europeiska unionen*, KOM(2010) 543, 8.10.2010.

sötvatten. Ambitionen att ta ett helhetsgrepp på de politiska insatser som påverkar en hel ekonomisk sektor har dock inte uppnåtts än. Kommissionen kommer därför att försöksvis genomföra övergripande sektorskontroller, där de första två ska inriktas på **petroleumraffinering respektive aluminiumindustrin**. Bägge sektorerna har kritiska betydelse för EU:s industriella värdekedja, men kräver nya investeringar snart för att möta den starka internationella konkurrensen. Kontrollerna ska inriktas på genomförandet av politiken och samspelet mellan de politiska insatser som har störst betydelse för sektorernas konkurrenskraft[33]. Fler kontroller kommer att utföras inom andra industrisektorer.

Hinder på grund av tillsyn och regler på den inre marknaden förekommer också på områden som är medlemsstaternas ansvar, t.ex. tekniska föreskrifter, vägran att tillämpa **ömsesidigt erkännande och bristande tillpassning mellan 27 olika uppsättningar skatteregler**. Om man i ett tidigt skede granskar utkast till tekniska föreskrifter kan hinder förebyggas, vilket är målet för anmälningsförfarandet enligt direktiv 98/34/EG[34] där utkast till tekniska föreskrifter om produkter och informationssamhällets tjänster ska lämnas till kommissionen innan de antas. Det här förebyggande arbetet har hindrat en rad brott mot principen om fri rörlighet för varor. Anmälningsförfarandet kan även användas för att förbättra den nationella lagstiftningen enligt principerna för bättre lagstiftning och genom jämförelser med andra länder. Potentialen i det kan också tas till vara genom att medlemsstaterna rekommenderas att genomföra konkurrenskraftskontroller när de färdigställer konsekvensbedömningar av nationell lagstiftning.

Gröna varor och tjänster är en dynamisk, innovativ tillväxtmarknad. Att det växt fram olika, ofta oförenliga tekniska regler och miljömärkningar, både offentligt och genom privata initiativ, kan dock skapa hinder som gör att de här varorna och tjänsterna inte kan saluföras på hela den inre marknaden. Kommissionen undersöker de bästa sätten att integrera gröna varor och tjänster på den inre marknaden, bl.a. genom ekologiska fotavtryck[35].

Bristen på samordning mellan medlemsstaterna kring metoder och kriterier för beslut om prissättning **och ersättning för medicinska produkter** splittrar marknaden och kan försena tillgången till innovativa läkemedel. En del av de här problemen tas upp i insynsdirektivet och arbetet kring utvärdering av medicinska metoder, men det krävs en bredare politisk strategi och färdplan för att få läkemedelsindustrin i EU långsiktigt konkurrenskraftig och lönsam.

Reglerna i EU för **marknadstillsyn** kan också förbättras. Direktivet om allmän produktsäkerhet gäller alla konsumentprodukter, oavsett om de är harmoniserade eller inte, medan bestämmelserna om marknadstillsyn i förordning (EG) nr 765/2008 och i sektorsspecifik lagstiftning gäller för harmoniserade produkter, oavsett om de är avsedda för konsumenter eller näringsidkare. Det finns alltså risk för förvirring både hos nationella myndigheter och ekonomiska aktörer om vilket system som gäller. Ett nytt förslag till förordning om marknadstillsyn håller på att utarbetas, som ska förena alla dessa bestämmelser om marknadstillsyn och råda bot på bristerna i dagens lagstiftning.

Marknadstillsyn skyddar européerna från produkter som inte följer reglerna (och kan utgöra risker för t.ex. hälsa och säkerhet) och ser till att villkoren på marknaden är rättvisa. Den inre

---

33 Däribland medlemsstaternas bedömningar som lades fram vid kommissionens rundabordssamtal om raffinering i EU den 15 maj 2012 om EU-politikens samlade inverkan på raffinering.

34 Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

35 Det förslag om ekologiska fotavtryck som tillkännagavs i inremarknadsakten kommer att utvecklas närmare 2013 i ett särskilt meddelande från kommissionen.

marknaden övervakas nationellt, vilket innebär att medlemsstaterna svarar för tillsyn och kontroll av efterlevnaden. Särskilt övervakningen är ett enormt arbete. Det finns tecken som tyder på svag tillsyn över vissa produkter, t.ex. kapitalvaror tillverkade av den europeiska verkstadsindustrin[36]. En flerårig åtgärdsplan för marknadstillsyn behövs för att få ny fart på den alleuropeiska marknadstillsynen och stärka samarbetet och samverkan. Det kommer att försvåra för oseriösa näringsidkare och bidra till en mer integrerad inre marknad för säkra produkter som följer reglerna. Seriösa aktörer kommer därför inte längre att missgynnas i konkurrenshänseende.

Då gränsen mellan varor och tjänster blir alltmer oskarp hämmar hinder för tjänstehandeln även allt oftare varuhandeln direkt. Särskilt företagstjänster har avgörande betydelse för industrins konkurrenskraft och innovation. De är särskilt viktiga för små och medelstora företag, eftersom de oftare köper in tjänster på marknaden än vad storföretagen gör.

Mot slutet av 2012 kommer kommissionen att anta ett paket om produktsäkerhet och marknadstillsyn, bestående av ett reviderat direktiv om allmän produktsäkerhet, en ny förordning om marknadstillsyn och ett meddelande om en flerårig plan för marknadstillsyn 2012–2015.

Kommissionen kommer att se över läget för reglerna för industriprodukter som helhet, i syfte att utarbeta en färdplan för reform av den inre marknaden för industriprodukter (2013).

Kommissionen kommer att göra kontroller av aluminiumsektorn och petroleumraffineringssektorn med inriktning på genomförande av och samverkan mellan de politiska insatser som har störst inverkan på konkurrenskraften.

Kommissionen kommer att ta fram en heltäckande strategi till stöd för försvarsindustrins konkurrenskraft och stärka försvarsmarknadens effektivitet. Ett meddelande förväntas läggas fram i april 2013.

Kommissionen kommer att ta initiativ för att främja integration på den inre marknaden i fråga om säkerhets- och rymdindustri.

Kommissionen kommer att ta vara på förfarandet enligt direktiv 98/34/EG som ett industripolitiskt redskap och som underlag för EU:s lagstiftning i framtiden, särskilt för att uppmuntra medlemsstaterna att genomföra konsekvensbedömningar och konkurrenskraftskontroller när de utformar nationell lagstiftning.

Kommissionen kommer att lägga fram en strategisk agenda för ökad konkurrenskraft inom läkemedelsindustrin.

En högnivågrupp för företagstjänster kommer att inrättas före slutet av 2012. Sedan gruppen lagt fram sin rapport kommer kommissionen att ta fram ett arbetsprogram med politiska rekommendationer under 2014.

[36] GD Näringslivs konferens om marknadstillsyn och maskiner den 24 november 2011: http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/mechanical/machinery/market-surveillance/index_en.htm

2. Entreprenörskap för en mer dynamisk inre marknad

Fastän mer än en tredjedel av alla nya jobb skapas i små, snabbväxande företag, växer småföretagen i EU långsammare än i USA[37]. Med utgångspunkt i småföretagsakten kommer kommissionen att lägga fram en åtgärdsplan för entreprenörskap för att främja nyföretagande, underlätta företagsöverlåtelser, stödja företag i ett tidigt skede och utveckla effektiva konkursförfaranden som ger entreprenörer en andra chans.

Företagarna måste också till fullo ta vara på den **digitala inre marknaden som förväntas växa med 10 % om året fram till 2016**[38]. Kommissionen sätter internets och den digitala teknikens framväxt i centrum för strategin Europa 2020 genom den **digitala agendan för Europa**[39] och de industripolitiska flaggskeppsinitiativen. EU-politiken lägger grunden för den digitala inre marknaden, bl.a. för e-handel (e-handelsdirektivet 2000/31/EG)[40]. Framöver kommer den gemensamma europeiska köplagen att erbjuda enhetliga regler för e-handel över gränserna, och digitala tjänster är en viktig del för EU:s konsumentpolitiska strategi[41].

Medlemsstaterna och kommissionen måste tillsammans påskynda uppbyggnaden av den digitala inre marknaden. Medlemsstaterna måste förenkla momsregistreringen och inrätta elektronisk registrering på ett enda ställe, så att småföretagen enklare kan bedriva gränsöverskridande e-handel. Nätverket Enterprise Europe kan erbjuda utbildning och information till de småföretag som vill utveckla näthandel om deras skyldigheter vid gränsöverskridande försäljning. Riktlinjer och kvalitetsmärken för **e-kompetens** kan innebära en standardiserad uppsättning färdigheter för utbildare både på EU-nivå och den nationella nivån. Standarder och riktlinjer har stor betydelse för digital kompatibilitet i värdekedjorna.

Det räcker dock inte med att skapa de övergripande villkoren och uppmuntra företagarna att ta vara på den digitala inre marknaden, utan EU måste också ta vara på det digitala entreprenörskapet för att nå framgång.

Kommissionen kommer att lägga fram en åtgärdsplan för entreprenörskap med rekommendationer till medlemsstaterna om förbättringar i de övergripande villkoren och stöd till entreprenörskap (november 2012). Kommissionen kommer att vidta kompletterande åtgärder för spridning av digital teknik och e-handel. Kommissionen kommer också under första kvartalet 2013 att föreslå målinriktade åtgärder till stöd för webbföretagare i EU.

3. Den inre marknaden för teknik, enhetliga patent och immaterialrättsligt skydd

Immaterialrätt har stor betydelse för innovation och tillväxt, eftersom de skyddar de företag som investerar i FoU och innovation. Genom att belöna kreativitet och nyskapande och skydda företag och innovationer från snyltande på teknikkunnandet är immaterialrätten central i innovationssystemet och en förutsättning för tekniköverföring. Man måste se till att immaterialrätten tjänar den nya ekonomins behov, särskilt i fråga om öppen, samarbetsinriktad innovation.

---

37 Albert Bravo-Biosca, *The dynamics of Europe's industrial structure and the growth of innovative firms*, GFC:s konferens i Sevilla, oktober 2011.

38 Boston Consulting Group, *The internet economy in the G-20*, mars 2012.

39 KOM(2010) 245.

40 *Samstämmiga ramar för att öka tilltron till en inre e-marknad för e-handel och nättjänster*, KOM(2011) 942.

41 *En strategi för konsumentpolitiken i EU – Att öka förtroendet och tillväxten*, COM(2012) 225.

Om man inför ett **enhetligt patent** och ett **enhetligt patenttvistsystem** i Europa minskar kostnaderna[42] och splittringen i patentskyddet på den inre marknaden, vilket motverkar onödiga rättegångskostnader och skapar ett tydligare rättsläge. Vidare kommer ett kostnadsfritt automatiskt översättningsverktyg[43] att finnas tillgängligt för alla EU-språk mot slutet av 2014. Uppfinnare som ansöker om patentskydd har tillgång till verktyg för att skynda på patentprocessen. Patentsystemet kan stärkas och göras billigare på lång sikt genom att man utnyttjar arbetet vid andra patentkontor och harmoniserar sakinnehållet i den internationella patenträtten, bl.a. genom en världsomspännande respittid med tillhörande frågor.

Andra instrument kan användas som komplement till patent. Bättre användning av företagshemligheter är ett av dem. Alla innovativa steg är inte patenterbara, men resultaten av dem kan behöva skydd mot intrång. En del uppfinningar kan visserligen vara patenterbara, men företagen kanske anser att de skyddas bättre genom hemlighet. Innovatörer väljer därför ibland att skydda innovationer och avkastningen på innovationer helt enkelt genom att bevara företagshemligheten. Det finns ingen EU-rätt om företagshemlighet, utan rättsinstitutet är nationellt reglerat. Därför råder avsevärda skillnader mellan medlemsstaternas lag om företagshemlighetens art och räckvidd och om tillgängliga rättsmedel. Kommissionen tittar närmare på om de olika nationella uppläggen leder till hinder och transaktionskostnader för företag med verksamhet i andra länder, särskilt de små och medelstora.

För icke börsnoterade företag gäller nationella redovisningsregler som bygger på det fjärde redovisningsdirektivet. Även om direktivet låter medlemsstaterna ta fram regler på området råder det för närvarande ingen samsyn om värdet på patent och andra immateriella rättigheter, särskilt i småföretagens redovisning. Det kommer att undersökas vad som kan göras för att låta företagen utnyttja sina **patents fulla värde**, även i redovisningen, och se vad en sådan utökad öppenhet kan leda till i fråga om tillgång till finansiering. Dessutom får försäkringar mot immaterialrättsliga juridiska kostnader ökad betydelse.

Ett verkningsfullt immaterialrättsligt system måste omfatta skyddsåtgärder i förväg och tillslag i efterhand mot dem som inte följer reglerna. Missbruk av immaterialrätten, i form av bl.a. patentöverfall, patentsnår och patentkrig, eller intrång (t.ex. varumärkesförfalskning och piratkopiering) skadar offren direkt och undergräver förtroendet för immaterialrätten.

Teknikens snabba utveckling i branscher med stor betydelse har lett till patentsnår[44] och patentöverfall[45], där det finns risk att systemet missbrukas. Undersökningar har visat att det finns **patentsnår på 9 av 30 teknikområden**. En effektiv, rimlig reglering kan stimulera former av konkurrensbefrämjande korslicensiering eller patentpooler som verkningsfulla marknadsmässiga lösningar på de problemen. I sin egenskap av regleringsmyndighet kommer kommissionen att uppdatera sina regler för tekniköverföringsavtal. Dessutom kan arbetet med befintliga skyddsåtgärder såsom licenser på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor vidareutvecklas. Som komplement till dessa skyddsåtgärder kan också ett närmare samarbete

---

42 Registrerings- och översättningskostnader för patent i Europa kommer sannolikt att minska med upp till 80 %.

43 *Patent Translate*, http://www.epo.org/searching/free/patent-translate.html.

44 *Patentsnår* innebär att ett stort antal patent som rör en viss produkt innehas av olika patenthavare. Om priserna på dessa med varandra förbundna patent sätts oberoende av varandra inträffar *royalty stacking*, dvs att licensavgifterna ”staplas på varandra” och alltså blir orimligt höga. Patentsnår är vanliga inom kommunikationsteknik, halvledare, optik, elektriskt maskineri och medicinsk teknik.

45 *Patentöverfall* inträffar när deltagare i standardiseringsarbetet inte avslöjar att de innehar patent eller patentansökningar för en teknik i standarden förrän standarden är antagen, och sedan vägrar att bevilja licens för patenten eller bara beviljar licens på orättvisa, orimliga eller diskriminerade villkor.

och informationsutbyte mellan patentmyndigheterna och standardiseringsorganisationerna snabbt leda till avsevärda förbättringar.

Immaterialrätten ifrågasätts av den tilltagande floden av **varumärkesförfalskning och piratkopierade produkter**. Kommissionens rapporter om tullbeslag vid EU:s gränser visar att antalet beslag och ärenden har ökat avsevärt sedan 2000. Immaterialrätter som inte kan hävdas i praktiken saknar mening. Därför gäller sedan 2004 gemensamma minimiregler för civilrättsligt hävdande av immateriella rättigheter (direktiv 2004/48/EG), som möjliggör åtgärder inte bara mot direkta intrång utan också mot mellanhänder (på nätet och på andra ställen) vars tjänster tredje man använder för att göra intrång. Enligt de här reglerna, som håller på att ses över, kan rättshavare agera om deras rättigheter kränkts.

Som komplement till lagfästa åtgärder, rättsmedel och sanktioner kan frivilligt samarbete i praktiken bidra till kampen mot varumärkesförfalskning och piratkopiering, bl.a. genom EU:s observatorium avseende intrång i immateriella rättigheter[46]. Dessutom har avsiktsförklaringen om försäljning av förfalskade varor över internet[47] visat sig vara ett framgångsrikt sätt att minska försäljningen av förfalskade varor över internet.

- *Kommissionen granskar det mycket splittrade rättsläget för skydd av företagshemligheter och överväger olika alternativ för att göra det effektivare och billigare för företag och forskningsorgan att investera i, licensiera, överföra och sprida värdefulla kunskaper på den inre marknaden.*

- *Kommissionen kommer att granska vilka värderingsmetoder som är bäst lämpade och förhållandet mellan den immaterialrättsliga marknaden och lämplig värdering och redovisning av immateriella rättigheter i redovisningen, när en expertgrupp på området antagit slutsatser under 2013.*

- *Kommissionen kommer att överväga åtgärder för att öka öppenheten och avskräcka från missbruk av immaterialrätter i standardisering.*

- *Kommissionen kommer att undersöka hur man kan förbättra samarbetet mellan patentmyndigheter och standardiseringsorganisationer, bl.a. i fråga om patentkartläggning och länkning av databaser.*

- *Europaparlamentet och rådet bör så snart som möjligt anta översynen av förordning (EG) nr 1383/2003 om tullingripanden.*

4. Världsmarknaden

Europeiska unionen är världens största handelsaktör, men världsekonomin förändras snabbt och blir allt mer multipolär. De viktigaste framväxande ekonomierna (t.ex. Brasilien, Ryssland, Indien och Kina) fortsätter att växa snabbt, och de flesta av dem har satt upp ambitiösa industripolitiska mål inriktade på teknik och industriell innovation för att klättra uppför kvalitetsstegen och gå över mot grönare produktion. Det finns också en oroande tendens till protektionism och diskriminering[48].

---

46 Förordning (EU) nr 386/2012 av den 19 april 2012, EUT L 129, 16.5.2012, s. 1.

47 http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/stakeholders/index_en.htm#maincontentSec2

48 *Hinder för handel och investeringar – Rapport 2012*, COM(2012) 70.

Kommissionen verkar för att öppna upp marknader och knyta EU till de viktigaste källorna till global tillväxt och de viktigaste tillväxtregionerna. Därför tänker kommissionen fortsätta att verka för en vittsyftande **handels- och investeringsagenda**[49], inriktad på ömsesidighet och nytta för alla parter, samt på tillämpning, särskilt marknadstillträde, avskaffande av hinder, öppnare offentlig upphandling, verkningsfull tillämpning av handelsreglerna (om t.ex. subventioner), bästa tillgängliga skydd för internationella investeringar och ett fullgott immaterialrättsligt skydd. Om man dessutom konsekvent genomför konkurrenskraftskontroller vid konsekvensbedömningarna i början av förhandlingar om handel och investeringar och lämnar en heltäckande analys till Europaparlamentet och rådet när förhandlingarna är avslutade, bidrar det till att frihandelsavtalet får största möjliga genomslag på industrin och EU:s ekonomi.

Anmälningsförfarandet i Världshandelsorganisationens avtal om tekniska handelshinder är ett viktigt sätt att öka marknadstillträdet, men de berörda parterna, särskilt de små och medelstora företagen, använder det inte tillräckligt ofta. Kommissionen kommer att se till att information om tekniska handelshinder och marknadstillträde blir mer lättillgänglig och kommer att göra förfarandet enklare för de berörda parterna.

I enlighet med Lissabonfördraget håller **en samlad politik för internationella investeringar på att tas fram**[50] genom bilaterala förhandlingar, dialog med viktiga partner och aktiv medverkan i internationella forum. Det leder förhoppningsvis till bättre tillträde till viktiga marknader, ett starkt skydd för EU:s investeringar i andra länder och rättvisa spelregler för EU:s företag. Samtidigt är det viktigt att upprätthålla en öppen, icke-diskriminerande miljö för att öka EU:s attraktivitet[51] för nya utländska direktinvesteringar som skapar tillväxt och jobb och där så krävs öka insynen i utländska direktinvesteringar i EU.

Kommissionen kommer att fortsätta med sina handelspolitiska initiativ[52] och utveckla sin strategi för **råvarudiplomati**[53], både för att trygga tillgången till råvaror och för att göra regleringssamarbetet på detta område mer målinriktat. Regioner som är aktuella i detta avseende är bl.a. Grönland[54], partnerländerna kring Medelhavet, länderna i södra Kaukasus, Latinamerika, Afrika och Asien.

Företagen i EU behöver mer stöd för sin internationalisering så att andelen internationellt verksamma små och medelstora företag (f.n. omkring 13 %) ökar. Så kallade **tillväxtmissioner i länder utanför EU**, inte att förväxla med traditionell handelsfrämjande verksamhet, under kommissionens ledning med företrädare för EU:s industrier och småföretag, kan bidra med en gemensam ram för industriernas och småföretagens samarbete och hjälpa till att bygga upp affärsrelationer.

EU håller på att se över strategin för genomdrivande av immateriella rättigheter i länder utanför EU som ett led i satsningen mot varumärkesförfalskning. Kommissionen ger direkt stöd till små och medelstora företag som vill skydda sina immateriella tillgångar på viktiga utlandsmarknader med SME IPR Helpdesk och lättanvända internetverktyg, som

---

49 *Handel, tillväxt och världspolitik. Handelspolitiken – en hörnsten i Europa 2020-strategin*, KOM(2010) 612. Jfr SWD(2012) 219.

50 *En samlad EU-politik för internationella investeringar*, KOM(2010) 343.

51 Europaparlamentets resolution av den 3 juli 2012 om Europas attraktionskraft på investerare.

52 GD Handel, *EU Trade Policy for Raw materials. Second Activity Report*.

53 På detta område utvecklar kommissionen också andra initiativ, t.ex. rapporterna land för land.

54 En avsiktsförklaring om samarbete kring Grönlands mineralresurser undertecknades i juni 2012, se *Europeiska unionens politik för den arktiska regionen: framsteg sedan 2008 och vägen framåt*, JOIN(2012) 19 final,

TransAtlantic IPR Portal som är gemensam för EU och USA. EU-företagens stödstrukturer i tredjeländer kommer också att effektiviseras.

Slutligen kommer kommissionen att komplettera utrikespolitiska insatser med inrikespolitiska, och sträva efter samverkan mellan insatser för den inre marknaden och för utrikeshandeln, bl.a. genom att undvika regleringsupplägg som stör handeln.

Kommissionen kommer att göra följande:

– *Marknadsföra anmälningar av tekniska handelshinder och informera industrin och de små och medelstora företagen om dessa.*

– *Målinriktat vidareutveckla råvarudiplomatin och fullständigt genomföra strategin för småföretagens internationalisering*[55].

– *Stödja skyddet av immateriella rättigheter i tredjeländer och tillhandahålla verktyg till skydd för de små och medelstora företagens rättigheter på världsmarknaden, däribland SME IPR Helpdesk i Asean- och Mercosurländerna, och göra EU:s företagsstöd i tredjeländer effektivare genom att knyta det till nätverket Enterprise Europe.*

– *Främja internationellt regleringssamarbete och konvergens med bl.a. grannländerna för att stödja framväxten av marknader för nya produkter och ny teknik och för att se till att den inre marknaden och utrikespolitiken stödjer varandra.*

C. Tillgång till finansiering och kapitalmarknader

Den europeiska industrins återhämtning och tillväxt förutsätter att det finns kapital för de investeringar som krävs för att införa ny teknik och öka konkurrensförmågan. Tyvärr visar undersökningar och samråd med de berörda parterna att **tillgång till kapitalmarknader och lån är ett stort problem för det europeiska näringslivet**.

Den låga efterfrågan på kredit förklarar till en del den rådande låga bankutlåningen, men begränsningar på tillgångssidan är också viktiga[56]. De nödvändiga saneringarna och omstruktureringarna av banksektorn drabbar bankutlåningens återhämtning. Problemet är särskilt allvarligt för små och medelstora företag. Enligt ECB:s undersökning i april av de små och medelstora företagens tillgång till finansiering uppgav de företagen att de oftare fick avslag på låneansökningar (13 %, en ökning från 10 %).

De flesta europeiska industriföretagen utnyttjar mycket banklån. I USA överskrider både skuldvärdepapper och aktiemarknaden det totala värdet av banklånen. Upplåning på kapitalmarknaden finansierar företagen till en andel av bara 7 % av BNP i EU, medan motsvarande andel är 35 % i USA[57]. Denna strukturella egenskap hos EU-ekonomin gör industrin känsligare för bankkrisens verkningar, då tillgången till alternativ finansiering är begränsad.

---

55 *Företaget är litet, världen stor – ett nytt partnerskap för att hjälpa små och medelstora företag utnyttja globala möjligheter*, KOM(2011) 702.

56 Enligt Europeiska centralbankens (ECB) rapport om den finansiella integrationen 2012 påverkade hinder och fragmentering i finansieringskanalerna för euroområdets banker också via överföringskanalerna de lånevillkor som kunde erbjudas till den reala ekonomin. Europeiska centralbanken, *Financial Integration Report*, april 2012, s. 57.

57 Standard & Poor's, *The Credit Overhang*, Ratings Direct, 31 juli 2012, s. 5.

Därför föreslår kommissionen ett antal åtgärder för att förbättra industrins tillgång till kapital. En första omgång åtgärder bygger på offentligt stöd, medan den andra omgången inkluderar åtgärder som kan underlätta tillgången till kapitalmarknaderna.

1. Offentligt stöd för att underlätta industrins tillgång till kapital

Genom den nya planeringen för den **fleråriga budgetramen 2014–2020** ska det bli enklare och effektivare att ta finansieringsinstrumenten i anspråk till stöd för innovativ verksamhet. Möjligheten att använda medel i **Horisont 2020** och **programmet för konkurrenskraft och små och medelstora företag** ska underlätta övergången från teknisk utveckling till industriell och kommersiell användning av ny teknik. Den utvidgade faciliteten för riskdelning kommer att bidra till att minska riskerna för företag med hög tillväxtpotential.

Sammanhållningspolitiken är ett integrerat sätt att tillgodose de små och medelstora företagens behov, som omfattar alla faser i företagets grundande och utveckling. Den är den största källan till EU-stöd till små och medelstora företag med en total volym på 25 miljarder euro direkt till småföretagen under innevarande budgetplan (2007–2013) av totalt 55 miljarder euro i regionalstöd till företag. De små och medelstora företagens konkurrenskraft är också en viktig prioritering dit även framtida sammanhållningspolitiska medel kommer att styras. Stödet tar formen av bl.a. direkt ekonomiskt stöd som bidrag och roterande finansinstrument, rådgivning, stödtjänster, yrkesutbildning och entreprenörskap. Målet är att de små och medelstora företagen ska dra nytta av nätverk och kluster för att ta fram nya affärsmodeller och få ut nya idéer snabbade på lokala och globala marknader.

Kommissionen kommer att samarbeta med EIB och EIF för att mer verkningsfullt och resurseffektivt utnyttja finansieringsinstrumenten för att styra medlen i programmet Horisont 2020 och programmet för konkurrenskraft och små och medelstora företag.

Medlemsstaterna bör se till att sammanhållnings- och strukturfonderna används effektivt genom smart specialisering och bidrar till tillväxt och nya jobb (2013).

För att underlätta tillgång till finansiering[58] *kommer kommissionen att tillhandahålla en webbplats med information om finansiering från olika EU-program i varje EU-land*[59].

Förutom dessa åtgärder på medellång och lång sikt förväntas kapitaltillskottet till **Europeiska investeringsbanken (EIB)** på 10 miljarder euro leda till en ytterligare utlåningskapacitet på 60 miljarder euro inom en snar framtid. I princip ska 10–15 miljarder euro anslås till små och medelstora företag, ett liknande belopp till innovation (särskilt viktig möjliggörande teknik) och 15–20 miljarder euro till resurseffektivitet[60].

Följande ska göras för att skapa tillväxt och sysselsättning så snabbt som möjligt:

– *Den ökade utlåningskapaciteten tack vare kapitaltillskottet till EIB ska göras tillgänglig redan 2013, inom EIB:s nuvarande utlåningsinstrument. Efter 2014 träder de nya instrumenten för den nya budgetramen i kraft.*

58 KOM(2011) 870 slutlig.

59 Information om EU-finansinstrument, banker och riskkapital efter land: http://access2finance.eu

60 *EIB Lending Priorities Associated with a Capital Increase: A joint European Commission and European Investment Bank report to the European Council*, http://www.eib.org/attachments/lending-policy-associated-with-a-capital-increase-final.pdf

– *Medlemsstaterna bör under den innevarande programplaneringsperioden 2007–2013 undersöka alla möjligheter att styra återstående medel till de sex prioriterade åtgärderna i det här meddelandet, särskilt till projekt för att öka de små och medelstora företagens konkurrenskraft.*

– *Det är fortfarande en viktig EU-prioritering att genomföra handlingsplanen för tillgång till finansiering, så att företagen lättare får tillgång till finansiering. Medlemsstaterna bör också underlätta finansiering på lokal, regional och nationell nivå.*

– *Medlemsstaterna bör även agera för att underlätta de övergripande villkoren för finansiering på lokal, regional och nationell nivå under iakttagande av reglerna för statligt stöd.*

2. Tillgång till kapitalmarknaderna

Krisen har ytterligare strypt den redan begränsade tillgången till finansieringsalternativ för små och medelstora företag och midcap-företag. Marknaden för värdepapperiserade lån till små och medelstora företag är fortfarande livlös. En återupplivning av den här marknaden mot en bakgrund av mer verkningsfull finanstillsyn och reglering som håller finansmarknaderna stabila kan bidra till långsiktig projektfinansiering.

De dystra ekonomiska utsikterna har också drabbat tillgången till riskkapital. Många riskkapitalfonder ruvar på sitt gamla innehav av företag och håller sig borta från nya investeringar. De europeiska riskkapitalfonderna är fortfarande mestadels nationellt inriktade, för små och ofta oförmögna att nå upp till en rimlig omsättning av företag, eftersom de övergripande villkoren fortfarande är för kärva.

Att underlätta de små och medelstora företagens tillgång till kapitalmarknaderna är ett viktigt mål både för EU och medlemsstaterna. I december 2011 antog kommissionen en åtgärdsplan för att förbättra små och medelstora företags tillgång till finansiering[61]. Åtgärdsplanen innefattar bland annat förslag om **att skapa en inre marknad för riskkapitalfonder i Europa** och om en **nyordning för EU:s fonder för socialt företagande** som lades fram av kommissionen i december 2011. Rådet och Europaparlamentet bör så snart som möjligt enas om dessa förslag, med tanke på deras betydelse för snabbväxande små och medelstora företag.

Förutom aktiekapital bör andra finansieringsformer övervägas[62]. Den sedvanliga formen är privata placeringar, något som är väletablerat i USA, och som gör att försäkringsbolag och pensionsfonder kan investera direkt i företag utan mellankomst av bankväsendet. Andra former är bl.a. leveranskedjefinansiering, tillgångsbaserad finansiering, factoring eller fakturadiscounting, leasing, företagsänglar samt peer-to-peer-lån.

Det kommer antagligen att ta tid att komma någon vart med dessa alternativ, och finanstillsynsmyndigheterna måste granska det närmare. Marknadsmärkning för små och

61 KOM(2011) 870 slutlig.

62 Flera medlemsstater förser redan små och medelstora företag och midcap-företag med nyskapande finansieringssätt. I Tyskland har fem börser genomfört 50 obligationsemissioner för midcap-företag, där de volymerna i de enskilda fallen normat var 30–100 miljoner euro. Två nya alternativa marknader öppnas i höst i Frankrike och Sverige. I Italien kommer marknaden för värdepapper med fast avkastning att öka möjligheterna att handla med tidigare onoterade värdepapper. Det brittiska Department for Business, Innovation and Skills har inlett en omfattande översyn av former för alternativ finansiering, däribland marknader för värdepapper med fast avkastning.

medelstora företag i det nyligen framlagda förslaget om översyn av direktivet om **marknader för finansiella instrument** (MiFID) kan vara väldigt användbart för att stärka investerarskyddet. Under tiden kan vissa byggstenar för att komma förbi nuvarande hinder för gränsöverskridande verksamhet lämnas redan nu. Exempelvis bör riktlinjer fastställas för kreditbetyg för små och medelstora företag i EU. Det skulle underlätta de små och medelstora företagens och midcap-företagens gränsöverskridande verksamhet.

I den grönbok som ska läggas fram i slutet av 2012 om finansiering av långsiktiga investeringar i EU kommer kommissionen att titta vidare på hur man kan underlätta och diversifiera tillgången till finansiering för små och medelstora företag och midcap-företag.

Kommissionen kommer att främja utbyte av bästa praxis mellan medlemsstaterna för alternativ finansiering av små och medelstora företag och midcap-företag. Länder där riskkapitalmarknaderna fortfarande är underutvecklade bör se över de villkor som riskkapitalfonderna verkar under och bestämma lämpliga åtgärder för bättre tillgång till aktiekapital för företag med hög tillväxtpotential. Det bör också finnas lämpliga incitament för företagsänglar så att änglainvesteringar blir attraktivt.

Kommissionen uppmanar rådet och Europaparlamentet att snabbt anta förslaget till förordning om europeiska riskkapitalfonder[63]*.*

Kommissionen kommer under 2012 att färdigställa granskningen av skattehinder för riskkapitalinvesteringar i andra medlemsstater och lägga fram förslag för att underlätta sådana investeringar, samtidigt som den vill förebygga skatteflykt och skatteundandragande.

D. Humankapitalets avgörande betydelse

1. Dagens utmaningar: nya jobb

Omställningarna på marknaderna under krisen och dess efterdyningar kräver samordning av berörda EU-insatser och förenade satsningar från EU och medlemsstaterna. Därför har kommissionen uppmanat medlemsstaterna[64] att satsa mer på en sysselsättningsskapande politik, vilket även framförs i det sysselsättningspolitiska paket som kommissionen lade fram i april i år. Medlemsstaterna bör bl.a. ta vara på den nya teknikens och den gröna ekonomins potential och ta itu med ungdomsarbetslösheten. Att ställa om ekonomin i denna riktning ökar konkurrenskraften och skapar många nya jobb, något som är **en förutsättning för att nå EU:s sysselsättningsmål på 75 % senast 2020, eftersom det målet kräver 17,6 miljoner nya jobb**.

En konkurrensduglig och effektiv industripolitik förutsätter också dynamiska arbetsmarknader, och arbetskraftens rörlighet är en viktig säkerhetsventil för den processen. Omläggningen av det europeiska nätverket för arbetsförmedlingar (Eures) till en europeisk förmedlings- och rekryteringstjänst är avsedd att underlätta matchning och rekrytering i EU.

Krisen har visat att vid ekonomiska nedgångar kan intern flexibilitet ha god verkan som ett sätt att hålla sysselsättningen uppe och minska omställningskostnaderna, vilket bekräftas av

63 KOM(2011) 860 slutlig.

64 *Att skapa förutsättningar för en återhämtning med ökad sysselsättning*, COM(2012) 173 final, och *Insatser för stabilitet, tillväxt och arbetstillfällen*, COM(2012) 299 final.

samrådet kring grönboken om omstruktureringar[65], men det förutsätter att både arbetsmarknadens parter och myndigheterna vidtar åtgärder för att underlätta smidiga övergångar mellan anställningar. Medlemsstaterna bör uppmärksamma skräddarsydda, balanserade reformer i reglerna om anställningsskydd för att råda bot på uppsplittring, överdriven användning av icke-rutinmässiga anställningskontrakt och falskt egenföretagande. Att förbättra lärlingsutbildningen i EU kan bidra till att underlätta övergången mellan skola och arbete och öka ungdomarnas anställbarhet.

En robust dialog mellan arbetsmarknadens parter är ett gemensamt drag i de länder där arbetsmarknaden övervintrat krisen bäst. Därför är det viktigt att involvera arbetsmarknadens parter på EU-nivå och nationell nivå i mer strukturerade meningsutbyten.

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att anlägga ett brett synsätt på sysselsättningsskapandet som en del av sina nationella sysselsättningsplaner.

Omläggningen av det europeiska nätverket för arbetsförmedlingar EES–Eures bidrar till att hantera kompetensbehov och övergångar på arbetsmarknaden.

Under 2012 bör det finnas former för att involvera arbetsmarknadens parter i utformningen av sysselsättningspolitik, inbegripet kompetens och utbildning, inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

Kommissionen arbetar med en kvalitetsram för lärlingsutbildningar, som ska uppmuntra företagen att erbjuda lärlingsplatser med hög pedagogisk kvalitet och rimliga arbetsvillkor, som kan fungera som inkörsport till arbetsmarknaden.

2. Investera i kompetens och utbildning för att möta omstruktureringar

Den europeiska industrins framgång hänger på om den klarar av att ta vara på det europeiska humankapitalets befintliga styrkor och potential, särskilt när det gäller de sex prioriterade åtgärderna i det här meddelandet. Vårt samråd har visat att **industrin fäster stor vikt vid kompetens för konkurrenskraft**. Expertgruppen för ny kompetens för nya jobb[66] betonade vikten av ett bättre samarbete mellan utbildning och näringsliv för att bättre förutspå framtidens kompetensbehov.

Kompetens driver på tillväxt, sysselsättning och konkurrenskraft: den utgör grunden för produktivitet och innovation. Emellertid står EU inför allvarliga utmaningar i fråga om kompetensförsörjning. Redan nu **hindrar felmatchningar,** och i en del medlemsstater till och med kompetensbrist**, tillväxten och sysselsättningen**. Utbildningssystemen måste tillhandahålla rätt kompetensmix för industrin, särskilt för dem som kommer direkt från skolor och högskolor. Utbildningssatsningar är också viktiga för innovationen, eftersom många tekniska förändringar bygger på gradvisa innovationer som erfarna arbetare och ingenjörer kommer fram till på fabriksgolvet[67]. En förutsättning för investeringar i ny

[65] *Omstruktureringar och planering för förändringar: Vilka lärdomar kan vi dra av de senaste årens erfarenheter?*, COM(2012) 7.

[66] *New Skills for New Jobs: Action Now.* Rapport av expertgruppen för ny kompetens för nya jobb, utarbetad för Europeiska kommissionen, februari 2010: http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=568&langId=en

[67] Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) har stor betydelse för att fostra begåvningar över gränserna och främja människocentrerad innovation genom att integrera kunskapstriangelns tre sidor forskning, högre utbildning och näringsliv. Genom sina kunskaps- och innovationsgrupper skapar EIT nya karriärvägar mellan högskolor och näringsliv och innovativa system för yrkesmässig

kompetens och utbildning är dock förfinade verktyg för att övervaka och föregripa behov och felmatchningar på det här området. På EU-nivå håller därför flera verktyg på att utvecklas.

3. Prognoser för jobb- och kompetensbehov, omstrukturering på företag

Att kunna förutsäga jobb- och kompetensbehov är allmänt vedertaget som en förutsättning för framgångsrika företag. Det påverkar företagens konkurrenskraft och långsiktiga möjligheter oavsett bransch. Därför kan bra prognoser och välförberedda omstruktureringar få en positiv inverkan inte vara på företagens konkurrenskraft på sikt, utan även få positiva sidoeffekter på andra marknader och branscher och samtidigt stärka arbetskraftens anställbarhet och underlätta övergången till nya jobb. Reaktionerna på kommissionens grönbok *Omstruktureringar och planering för förändringar: Vilka lärdomar kan vi dra av de senaste årens erfarenheter?* visar att **framförhållning är oerhört viktigt för investeringar i humankapitalet**, och att ett av de största problemen fortfarande är att definiera behoven av jobb och kompetens och investera i enlighet med det. Särskilt är snabbväxande små och medelstora företags förmåga att förutspå jobb- och kompetensbehov mycket mindre än storföretagens, och därför är det mycket viktigt att öka deras förmåga till det så att de kan träffa lämpliga val om sina investeringar i humankapital, även för att ta vara på deras potential att driva på innovation och tillväxt i EU.

För att matcha kompetens med jobb kommer kommissionen att göra följande:

1. Ta fram en europeisk flerspråkig klassificering av färdigheter, kompetens och yrken.

2. Främja inrättandet av kompetensråd på EU-nivå inom olika sektorer och kunskaps- och färdighetsallianser och stödja utvecklingen av flerpartspartnerskap inom informations- och kommunikationsteknik för att avhjälpa kompetensbristen där.

Kommissionen kommer att främja spridningen av standardiserade system för kompetenscertifiering genom programmet Intelligent energi – Europa 2013–2014.

Kommissionen kommer att hjälpa medlemsstaterna till nytänkande om färdigheter genom att ge dem vägledning i ett meddelande i november om effektiva reformer och verkningsfulla utbildningssystem för bättre kompetensförsörjning.

IV. SLUTSATSER: STYRNING OCH MÅL

Industrin kan avsevärt bidra till att lyfta EU:s ekonomi ur krisen. I det här meddelandet skisseras en aktiv industripolitik som kan stärka vår konkurrenskraft och lägga grunderna för ett återindustrialiserat EU. Åtgärderna är tänkta att stärka och stödja den strategiska hållning till industripolitiken som lades fram 2010.

För att bevaka att åtgärderna genomförs korrekt kommer kommissionen att övervaka ett antal viktiga indikatorer.

1. Investeringar

– *Fasta bruttoinvesteringar som andel av BNP uppgick 2011 till 18,6 %. Före krisen nådde den 2007 upp till 21,25 % av BNP. De investeringsnivåer som krävs för att öka vår produktivitet behöver nå samma nivå som före krisen 2015 och mer än 23 %*

vidareutveckling. Entreprenörskap är en viktig del av kunskaps- och innovationsgruppernas program, och genom dem får forskare och studerande i världsklass de kunskaper och den inställning de behöver för att omsätta idéer i nya affärsmöjligheter.

i medeltal senast 2020. Investeringar i utrustning ligger för närvarande på 6–7 % av BNP. För att öka produktiviteten och införa ny teknik borde de nå nivån före krisen och växa stadigt med mer än 9 % av BNP fram till 2020.

2. Handel på den inre marknaden

– *Varuhandeln på den inre marknaden ligger för närvarande på knappt 21 % av BNP[68]. På en återhämtad inre marknad borde andelen nå 25 % senast 2020.*

3. Små och medelstora företag

– *I enlighet med kommissionens mål för flaggskeppsinitiativet Den digitala agendan bör andelen småföretag som säljer med e-handel nå 33 % senast 2015. Andelen små och medelstora företag som exporterade på den inre marknaden 2009 var 25 % enligt en undersökning[69]. Målet på medellång sikt är att lika många små och medelstora företag ska vara verksamma på marknaderna utanför EU som på den inre marknaden.*

Om dessa mål nås kan EU återindustrialiseras, så att tillverkningsindustrins andel av BNP ökar från nuvarande omkring 16 % till 20 % senast 2020.

Industripolitikens framgång beror i mångt och mycket på **vår förmåga att ta vara på samverkan**. **EU:s insatser måste samordnas**. EU:s insatser på centrala områden av betydelse för måluppfyllelsen inom Europa 2020, bl.a. investeringar i infrastruktur, FoU och innovation, den digitala agendan, kompetens- och sysselsättningsåtgärder, handels- och investeringspolitik, inre marknad, konkurrenspolitik, transport- och sjöfartspolitiken, energipolitiken, miljöpolitiken och klimatpolitiken, kommer att samordnas med industripolitiken. Vår framgång kommer i hög grad att bero på vår förmåga att få saker uträttade med största möjliga gemensamma verkan på alla dessa områden.

Synergin mellan EU:s och medlemsstaternas industripolitiska insatser måste förbättras. De nya sammanhållningspolitiska instrumenten 2014–2020 hjälper medlemsstaterna att öka konkurrenskraften. En strategi för smart specialisering är en förutsättning för att ta Europeiska regionala utvecklingsfonden i anspråk för det tematiska målet att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation, särskilt i små och medelstora företag, vilket täcker de flesta investeringar som anges som prioriterade åtgärder i det här meddelandet. Medlemsstaterna bör följa upp reformerna i de landsspecifika rekommendationer som Europeiska rådet stödde vid sitt möte i juni.

För att industripolitiken ska genomföras i praktiken krävs också en **effektivare europeisk styrning**. Här har redan en hel del uträttats sedan det förra meddelandet 2010:

- Samarbetet med medlemsstaterna har fördjupats i och med den europeiska planeringsterminen och den regelbundna övervakningen av EU:s och medlemsstaternas resultat och politik i fråga om konkurrenskraft enligt artikel 173 i Lissabonfördraget. Det första projektet i en ny serie projekt för bättre praxis har slutförts på området för viktig möjliggörande teknik, och ett nytt projekt om utländska direktinvesteringar ska följa på det.

68 Källa: Eurostat, *Statistics in Focus*, 3/2012.
69 GD Näringsliv, *Survey on Internationalisation of SMEs*, 2010.

- Konkurrenskraftkontrollerna av nya förslag från kommissionen har införlivats i rutinerna för konsekvensbedömningar.

Det finns dock gott om utrymme för förbättringar av styrningen.

- *Rådet (konkurrenskraft) kommer, med biträde av högnivågruppen för konkurrenskraft och tillväxt, att årligen bedöma framstegen med genomförandet av strukturreformerna och de konkurrenskraftsbefrämjande industripolitiska åtgärdernas verkan för att kontrollera att de passar in i den europeiska planeringsterminen.*
- *Varje år ska småföretagarombuden rapportera om medlemsstaternas och EU:s åtgärder för att stärka de små och medelstora företagens konkurrenskraft i respektive land, som underlag för den europeiska planeringsterminen.*
- *De olika arbetsgrupperna för de prioriterade åtgärderna kommer att inrättas så snart som möjligt. De kommer att avlägga rapport en gång om året till rådet (konkurrenskraft). Som underlag för sitt arbete kommer de bl.a. att utnyttja information från strukturfondernas programplanering.*
- *Kommissionen uppmanar regionerna att, i samarbete med den privata sektorn och forsknings- och innovationskretsarna, ta fram forsknings- och innovationsstrategier för smart specialisering och därigenom bidra till målen för det här meddelandet i syfte att framhäva strategiska områden för kunskapsbaserade investeringar.*
- *Mer arbete krävs för att se till att EU-instrument som Horisont 2020 och programmet för små och medelstora företag samverkar med strukturfonderna och medlemsstaternas egna medel, särskilt för att genomföra stora investeringsprojekt som demonstrationsprojekt och anläggningar för pilottillverkning.*

Bilaga: Åtgärder enligt detta meddelande			
	Område	**Åtgärd**	**Kommissionens förslag**
Underlätta investeringar i ny teknik och innovation			
1	Prioriterade åtgärder	Tillsammans med näringslivet och medlemsstaterna vidta åtgärder för snabb utveckling av tillverkning och marknader: - Marknader för avancerad tillverkningsteknik och ren produktion. - Marknader för viktig möjliggörande teknik. - Marknader för biobaserade produkter. - Hållbar industripolitik, hållbar byggpolitik och hållbara råvaror. - Rena fordon. - Smarta elnät.	Särskilda arbetsgrupper inrättas före slutet av 2012 för att ta fram färdplaner för varje prioriterad åtgärd.
2	Kompletterande åtgärder	Ombesörja enklare, förutsägbara och stabila regler för nya varor och tjänster, inklusive lämpliga standarder och lämplig certifiering.	Fler åtgärder vidtas inom standardisering, främjande av infrastruktur och den digitala marknaden under 2013
Marknadstillträde			
3	Förbättra den inre marknaden för varor	Förenkling och bättre förvaltning av lagstiftningen på den inre marknaden, så att den blir stabilare och mer förutsägbar. Bättre skydd av konsumenterna från produkter som inte följer reglerna och rättvisa villkor på marknaden.	Före slutet av 2012 antas ett paket om produktsäkerhet och marknadstillsyn, bestående av ett reviderat direktiv om allmän produktsäkerhet, en ny förordning om marknadstillsyn och ett meddelande om en handlingsplan för marknadstillsyn 2012–15.

			En färdplan för reform av den inre marknaden för varor tas fram under 2013
4	Hälsokontroller	Mer samstämmigt genomförande och samverkan mellan de politiska insatser som har störst betydelse för konkurrenskraften.	Hälsokontroller av aluminiumindustrin och petroleumraffinering med början före slutet av 2012.
5	Entreprenörskap	Bättre förutsättningar och stödåtgärder för entreprenörskap samt åtgärder för att uppmuntra spridningen av digital teknik och e-handel.	Handlingsplan för entreprenörskap med rekommendationer till medlemsstaterna läggs fram i november 2012.
6	Immaterialrätt	Överväga åtgärder att öka insynen och förbättra hanteringen av immaterialrätt inom standardisering. Hjälpa små och medelstora företag att skydda och använda immateriella rättigheter utanför EU, särskilt i Asean- och Mercosurländerna.	Nya IPR-hjälptjänster inrättas och tas i drift under 2013 för att bistå de små och medelstora företagen.
7	Råvaror	Vidareutveckla råvarudiplomatin och främja internationellt regleringssamarbete, särskilt i grannländerna, för att stödja framväxten av marknader för nya produkter och ny teknik.	Tillämpning och utveckling av avtal som undertecknats enligt tidigare uppdrag, och nya uppdrag med början i november 2012 i Marocko och Tunisien.

Tillgång till finansiering och kapitalmarknader			
8	Små och medelstora företag	Skapa enklare, mer verkningsfulla finansiella instrument till stöd för de små och medelstora företagens innovativa verksamhet. Förbättra och diversifiera den reala ekonomins tillgång till finansiering.	Mer möjligheter till utlåning på grund av kapitaltillskottet till EIB som blir tillgängligt 2013. Förslag läggs fram enligt samrådet kring grönboken om finansiering av långsiktiga investeringar i EU som förväntas i slutet av 2012.
9	Smart specialisering	Medlemsstaterna kan ta vara på sammanhållnings- och strukturfonderna enligt principen om smart specialisering för att bidra till tillväxt och nya jobb. Under den innevarande programplaneringsperioden 2007–2013 bör de utnyttja alla möjligheter att styra kvarvarande medel till investeringar i innovation.	Nya bestämmelser om sammanhållningspolitiken för budgetramen 2014–2020, utveckling av programmet för konkurrenskraft och små och medelstora företag samt programmet Horisont 2020.
Humankapitalets avgörande betydelse			
10	Färdigheter och utbildning	Matcha kompetens med jobb genom att utveckla en europeisk flerspråkig klassificering av färdigheter, kompetens och yrken.	Europeiska sektorsråd för kompetens och kunskaps- och kompetensallianser inrättas, stöd ges till utveckling av flerpartspartnerskap i sektorn för informations- och kommunikationsteknik för att avhjälpa kompetensbristen i den sektorn (2013). Eures utvecklas till ett europeiskt verktyg för rekrytering. Upprätta kvalitetskriterier för praktikprogram för att uppmuntra företag att erbjuda ungdomar praktik.